

Д-Р АЛЕКСАНДАР ЛИТОВСКИ

**ЈУБИЛЕЕН КАЛЕНДАР
ЗА ЕГЕЈСКИОТ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА ВО
2008 ГОДИНА**

д-р Александар Литовски

**ЈУБИЛЕЕН КАЛЕНДАР ЗА ЕГЕЈСКИОТ ДЕЛ НА
МАКЕДОНИЈА ВО 2008 ГОДИНА**

издавач:

Организација на Македонците-потомци од Егејскиот
дел на Македонија - Битола

За издавачот:

Гоце Петровски

Компјутерска подготвка:

Горан Трсунов

Печатница:

Микена-Битола

ЕГЕЈСКИ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА ЈУБИЛЕЕН КАЛЕНДАР 2008

1558,

Во Венеција било публикувано делото „**Сокровиште**“ од **Дамаскин Студит**, црковен писател и проповедник од Солун. Тој се школувал во Цариград кај реторот Теофан Елеавулк. Се одликувал со богата култура и имал разновидни книжевни интереси. Пишуval творби и во проза и во стихови. Делото „Сокровиште“ е напишано на ковогрчки јазик со световен карактер. Со тоа дело Дамаскин Студит се вклучил во литературните текови на XVI в. Зборниците составени од негови дела биле наречени „дамаскини“, но подоцна тоа име се проширило и на сите зборници со слична содржина, пишувани на јазик близок до народните говори.

1808,

Во Белград починал **Петар Ичко**, трговец, дипломат, полиглот, востаник и револуционер. Роден бил во село Катраница, Кајларско. Најпрвин бил чиновник во турската дипломатска служба, потоа драгоман во Виена и во Берлин. Бил дури и грчки трговски конзул во Белград. Потоа, станал еден од водачите на Првото српско востание од 1804 година. Во 1806 година бил српски преговарач со Портата за склучување на мир, и подоцна во историјата тој договор е познат како Ичков мир. Учествувал и во други деликатни мисии што му ги доверувал Карагорѓе.

ЕГЕЈСКИ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА ЈУБИЛЕЕН КАЛЕНДАР 2008

1868,

Во селото Ајватово, Солунско се родил **Андон Димитров**, еден од основоположниците на ВМРО и активен учесник во македонското ослободително дело. Ја завршил солунската егзархиска гимназија, а од 1889 година како стипендист на бугарската Ег-

зархија студирал право во Цариград. Потоа бил егзархиски учител во Солун. Во такво својство бил еден од основоположниците на ВМРО на 23 октомври 1893 година во Солун. Учествувал на Солунскиот конгрес на организацијата од 1896 година. Од 1897 до 1899 година бил егзархиски учител во Битола. По завршувањето

на правните студии во Белгија, извесно време работел како адвокат и учител во Прилеп и Битола. За време на Младотурската револуција и потоа, бил судија во Цариград. По Балканските војни преминал во Бугарија, каде што останал до крајот на животот, дејствувајќи сред македонската емиграција во таа земја. Починал во Софија во 1933 година.

1868,

Во Солун починала **Славка Динкова**, македонски просветно-културен деец и поетеса, ќерка на Константин Држилович, сестра на познатиот македонски преродбеник и општински учител Ѓорѓи Динков. Родена била во село Држилово, Солунско во 1848 година. Го основала првото македонско женско училиште во Солун, во куќата на своите родители во 1866 година. Авторка е на написи со педагошка содржина.

ЕГЕЈСКИ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА ЈУБИЛЕЕН КАЛЕНДАР 2008

1878,

Во Татар-Пазарџик, Бугарија умрел **Исаија Серски** од селото Трилис, Серско, архимандрит, средновековен писател и дипломат. Долги години проповедник на словенски јазик во селата во Неврокопско. Ги превел на словенски јазик делата на Псевдо-Дионисиј Ар-еопатит. На крајот на преводот објавил поговор во кој дава убав литературен опис на навлесчувањето на Турците на Балканот, вклучително и во Македонија. Како дипломат одиграл значајна улога во помирувањето на Српската црква (по нејзиното прогласување за патријаршија) со Цариградската патријаршија. Повеќе години бил учител во Трилис, Неврокоп и Серес. Пројавен и како пламен будител на својот народ. Наклеветен од гркомани-калуѓери во манастирот „Св. Јован Претеча“ за бунтовник, уапсен и мачен во затворот во Неврокоп.

1878,

Во село Д'мбени, Костурско е роден **Лазар Поп Трајков** деец на ВМРО и учесник во македонското ослободително движење, реонски војвода, автор на поемата „Локвата и Вињари“. Се школувал во родното село и во Солун. Од 1895 година бил во македонското револуционерно-ослободително движење. За време на Смилевскиот конгрес бил претседател на Реонскиот револуционерен комитет во Костурско, додека во текот на Илинденското востание бил

ЕГЕЈСКИ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА ЈУБИЛЕЕН КАЛЕНДАР 2008

член на Главниот штаб и реонски војвода. Познатата битката на планинските врвови „Локвата” и „Вињари” во втората половина на мај 1903 година, кога 97 комити се судриле со бројна турска војска и херојски се бореле, тој ја овековечил во една прекрасна поема. Со своја чета учествувал во бројни битки со турскиот аскер во време на Илинденското востание. На залезот на Востанието, во битката во близина на селото Чаништа, Мариовско, кај месноста Маргара, бил тешко ранет. Набрзо потоа, во ноември 1903 година, одроденикот Коте Христов од село Руља, Костурско, кај кого Лазар Поп Трајков се имал засолнето, по совет од костурскиот владика Германос Каравангелис, за 50 турски лири му ја пресекол главата и му ја однел на нарачателот на убиството во Костур.

1878,

Во Кукуш, Егејски дел на Македонија, се родил **Димитар Влахов**, револуционер, политички деец, публицист и државник. Се школувал во Македонија и Бугарија, а универзитетските студии ги завршил во Швајцарија.

Кратко време бил професор во гимназијата во Солун. По Младотурската револуција го редактирал весникот „Единство” во Солун. Тој е еден од основачите и раководителите на Народната федеративна партија (НФП) за време на младотурското владеење. На првите парламентарни избори 1908 година, поддржуван од Сер-

ЕГЕЈСКИ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА ЈУБИЛЕЕН КАЛЕНДАР 2008

скиот, Струмичкиот и Солунскиот револуционерен округ на ВМРО, избран е за народен пратеник во турскиот парламент каде што пројавил забележлива активност. Во годините спроти Балканските војни бил активен во работничкото и социјалистичкото движење и одржувал врски со широк круг мошне истакнати личности. Во 1913 година смигрирал од Солун и привремено ја прекинал политичката активност. Активно учествувал во создавањето на ВМРО (Обединета) и бил главен уредник на нејзиниот весник „Македонско дело“ во Виена. За време на Втората светска војна, како претставник на македонскиот народ, работел во Сесловенскиот комитет во Москва. Бил потпретседател на Првото заседание на АВНОЈ. По ослободувањето извршува високи државни функции и бил член на југословенска делегација на Париската мировна конференција. Починал во Скопје во 1953 година.

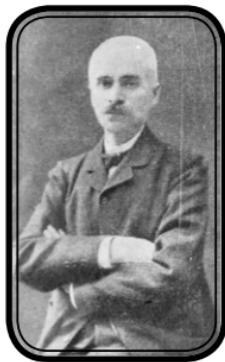
1878,

Во Кукуш била основана **унијатска заедница и општина** кон која се приклучиле 12 околни села. Во почетокот на 1879 година унијата ја прифатиле уште 23 села. Извесен период, дејствува и унијатска епархија на чело со епископот Нил Изворов.

1898, февруари, 21,

Во Цариград бил убиен македонскиот преродбеник, новинар и учебникар **Димитар Василев - Македонски**. Роден бил во село Емборе, Калјарско во 1847 година. Се школувал во родното село Емборе, а потоа во Белград и Цариград. Учителствува и Клисура, Струга,

ЕГЕЈСКИ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА ЈУБИЛЕЕН КАЛЕНДАР 2008

Битола, Воден, Цариград и во други места. Во 1869 година бил секретар на новооснованата Битолска црковно-училишна општина, а во периодот од 1875 до 1876 година бил книжар. Учествувал во работата на црковно-народниот собор во Цариград во 1871 година, поврзан со основањето на бугарската Егзархија и со обидот за решавање на македонското црковно прашање. Во Воден на 11 мај 1872 година држел патриотска беседа на денот на словенските просветители, светите Кирил и Методиј Солунски. Во Софија се занимавал со адвокатска и новинарска дејност. Таму, во Софија, го уредувал весникот „Согласие“ (1894-1896), а во Цариград весникот „Новини“ (1898). Василев бил автор на три забележителни учебници на македонско наречје.

1898, ноември, 16,

Во Солун е роден **Симеон Кавракиров**, истакнат припадник на македонското националноослободително и комунистичко движење. Бил член на Бугарската комунистичка партија од 1924 година. Поради својата

политичка и македонска национална активност, често бил прогонуван и затворан од бугарските власти. Во 1929 година е избран за секретар на ВМРО (Обединета) за Пиринскиот дел на Македонија. Во 1932 година, прво бил киднапиран од страна на михајловистичката ВМРО и, по долго

ЕГЕЈСКИ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА ЈУБИЛЕЕН КАЛЕНДАР 2008

заточеништво, бил убиен во селото Осеново, Бугарија на 14 јуни 1934 година.

1898,

Во селото Желегоже, Костурско е роден **Христо Галабов**, активист на македонското националноослободително и работничко движење во Егејскиот дел на Македонија. Во 1925 година станал член на синдикатите, а набрзо и синдикален раководител. Член на Комунистичката партија на Грција бил од 1919 година. Од 1934 година станал член на ВМРО (обединета) во Егејскиот дел на Македонија. Поради својата револуционерна дејност, многупати бил затворан и интерниран. Во грчките затвори лежел повеќе од дваесет години. Умрел на 30 ноември 1963 година.

1908, февруари, 06,

Во Воден е роден **Ташо Ајановски**, припадник на македонското националноослободително и комунистичко движење од Егејскиот дел, во периодот меѓу двете светски војни, за време на Втората светска војна и за време на Граѓанската војна во Грција. Во комунистичкото движење на Грција бил од 1928 година. Бил учесник во антифашистичката борба од 1941 година. Од 1943 година бил организатор и раководител на воената организација Комунистичката партија на Грција во Воден. Од јули 1946 година, бил

ЕГЕЈСКИ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА ЈУБИЛЕЕН КАЛЕНДАР 2008

политички комесар на македонска партизанска единица на Народноослободителниот фронт во Воденско. Од 1946 до 1948 година ги вршел функциите организационен и политички секретар на Окружниот комитет на Народноослободителниот фронт за Воденско и член на Главниот одбор на Народноослободителниот фронт на Егејскиот дел на Македонија. Починал во Скопје на 8 април 1978 година.

1908, февруари, 28,

За да не падне жив во рацете на турско-османската војска во една целосно безизлезна ситуација, во близина

на селото Дробитишта, Леринско, се самоубил **Петар Христов-Германчето**, учесник во македонското ослободително движење, војвода на ВМРО, активен учесник во Илинденското востание. Роден бил во село Герман, Леринско. По востанието заминал на печалба во Соединетите Американски Држави, а во 1905 година се вратил во татковината и повторно се вклучил и учествувал во борбата

на македонскиот народ за ослободување од турско-османската власт.

1908, мај, 10,

Во селото Баница, Леринско е роден **Димитар Велаков**, припадник на македонското националноослободително и комунистичко движење од Егејскиот дел на Маке-

ЕГЕЈСКИ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА ЈУБИЛЕЕН КАЛЕНДАР 2008

денија во периодот меѓу двете светски војни, за време на Втората светска војна и за време на Граѓанската војна во Грција. Во антифашистичка борба на македонскиот народ од Егејскиот дел, учествувал од 1941 година. Бил претседател на Окружниот народноослободителен одбор за Леринско во 1944–1945 година. Во 1946–1947 година станал секретар на Окружниот одбор на Народноолободителниот фронт за Леринско, потоа политички комесар на бригада на Демократската армија на Грција. Починал во Скопје, на 7 март 1997 година.

1908, јули, 25,

Големи **младотурски военни сили** го нападнале и го за зеле **Солун**. Младотурската револуција која започнала на територијата на Македонија, всушност била движење на напредните интелектуални и воени сили во Турското Царство, организирани во комитетот “Едinstvo и napredok”, за воспоставување на уставен систем во земјата.

1908, август, 08,

Во Солун, веднаш по Младотурската револуција, започнал да излегува весникот „**Конституциона зарја**“. Излегувал двапати седмично и до 3 јануари 1909 година се појавиле 35 броја. Уредници биле: Пере Тошев, Јане Сандански и Димо Хаџи-Димов. Во договор со Христо Чернопеев кој го издавал весникот „Едinstvo“, по формирањето на Народната федеративна партија, двата весника се споиле во весник под името „Народна волја“.

ЕГЕЈСКИ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА ЈУБИЛЕЕН КАЛЕНДАР 2008

1908,

Во Лерин, Егејски дел на Македонија, било основано гимнастичарско друштво „**Бигленски јунак**”, на иницијатива и со непосреден ангажман на **Стеван Ролев**. Стеван Ролев бил роден во селото Екши-су (Врбени),

Леринско на 15 август 1865 година. Бил учесник во Илинденското востание. Откако младоста ја поминал како револуционер во борбата за ослободување на Македонија, се посветил на гимнастиката, акробатиката, атлетиката, дигањето на товар, пеливанството, боксот, велосипедизмот, мотоциклизмот и планинарството. Всушност, Стеван Ролев, наречен уште и „Железен Ролев”, не само што е еден

од првите македонски спортести, активен во десетина спортови, туку бил и истакнат спортски педагог кој преку „Бигленски јунак” ја развивал физичката култура на тлото на Македонија.

1918, јули,

Во Воден, била одржана средба на група Македонци, која ги разгледала ставовите и предловите содржани во Крфската декларација, составена од страна на Југословенскиот одбор и на Српската влада. Иницијатори на средбата биле Чедомир Гурѓевиќ, санитетски полковник во српската војска, и Глигорије Хаџи-Ташковиќ. Бидејќи во „крфскиот” документ

ЕГЕЈСКИ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА ЈУБИЛЕЕН КАЛЕНДАР 2008

многу ставови и предлози биле површни, неодредени и недоволно јасно дефинирани, групата Македонци донела своја Декларација, позната како **Воденската декларација** во која, помеѓу останатото, се велело: „Сакаме и молиме да се дополнити Крфската декларација со тоа што ќе ја опфати цела Македонија и сите Македонци. . .” Со Воденската декларација, всушност се барало рамноправен статус на Македонија во идната југословенска држава.

1918, септември, 01,

Во Мурманск, Русија, загина **Гаврил Константинович**, лекар и македонски национален деец. Роден бил во село Смрдеш, Костурско, на 4 мај 1878 година. Бил еден од основачите и потпретседател на Македонското научно-литературно дружество во Санкт Петербург на 28 октомври 1902 година и еден од најистакнатите дејци на Македонската колонија и на Македонскиот револуционерен комитет во руската престолнина од 1912 до 1918 година. Тој бил и еден од членовите-основачи на Словено-македонското национално-просветно друштво „Св. Кирил и Методиј“ на 27 јуни 1912 година и на Руско-македонското благотворно друштво „Св. Кирил и Методиј“ во 1913 година. Бил потписник и коавтор на Меморандумот за независност на Македонија упатен од Македонската колонија во Санкт Петербург до амбасадорите на големите сили при Англискиот двор во Лондон на 1 март 1913 година и на Меморандумот на Македонците

ЕГЕЈСКИ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА ЈУБИЛЕЕН КАЛЕНДАР 2008

до владите и јавноста на балкански држави на 7 јуни 1913 година. Во време на Октомвриската револуција бил на страната на болневиците и бил комесар за народно здравје. Бил убиен од контрареволуционерите кога бил нападнат возот во кој и тој патувал.

1918, септември, 01 и 19,

Биле подготвени и испратени двете верзии на таканаречената **Крфска промеморија** за националниот ентитет и идниот автономен статус на Македонија во идната југословенска држава. Автор на Крфска промеморија бил Глигорие Хаџи-Ташковиќ.

1918, септември, 29,

Во Солун е потпишано **примијре меѓу Бугарија и земјите победнички во Првата светска војна**. Имено, на 14 септември 1918 година започнала силната офанзива на силите на Антантата на Македонскиот фронт, а по неколкуте тешки порази, војските на Централните сили морале да се повлечат. На 19 септември 1918 година војските на Антантата навлегле во Скопје и ја принудиле Бугарија, на 26 септември 1918 година, да побара примирје. Со потпишаното примирје во Солун, Бугарија била должна да го напушти Вардарскиот дел на Македонија, но го задржала Пиринскиот дел со Струмичката област и градот Струмица.

1918,

Во селото Смрдеш, Костурско е роден **Атанас Коровешов–Насо**, истакнат припадник на македонското националноослободително и комунистичко движење во Егејскиот дел на Македонија. Од 1943 го-

ЕГЕЈСКИ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА ЈУБИЛЕЕН КАЛЕНДАР 2008

дина бил припадник на македонскиот партизански одред „Лазо Трповски”. Подоцна со Леринско-костурскиот баталјон преминал во Вардарскиот дел на Македонија и во Првата ударна бригада на Македонците од Егејскиот дел на Македонија формирана во Битола во ноември 1944 година бил командант на баталјон. Од април 1945 година бил во Главниот одбор на Народноослободителниот фронт. Загинал на 2 септември 1945 година во борба со грчки владини војски во близина на село Корнишор, Ениџевардарско.

1918,

Во Гуменце е роден **Алеко Пишутов**, истакнат припадник на македонското националноослободително и комунистичко движење во Егејскиот дел на Македонија. Бил учесник во Грчко-италијанската војна, а од март 1944 година бил во редовите на 30-та бригада на Грчката народноослободителна војска (ЕЛАС) која дејствува на планините Пајак и Кајмакчелан. Бил учесник во борбите против владините сили и англиските интервенционисти во Атина во декември 1944 година. Пролетта 1945 година преминал во Булкес, Југославија, а во март 1946 година се вратил во Егејскиот дел и бил борец во вооружена единица на Народноослободителниот фронт. Од ноември 1946 година бил припадник на 24-та бригада на Демократската армија на Грција. Загинал во борба на Пајак планина во 1947 година.

ЕГЕЈСКИ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА ЈУБИЛЕЕН КАЛЕНДАР 2008

1918,

Во селото Месимер, Воденско е роден **Панајот Божинов–Лефтер**, истакнат припадник на македонското националноослободително и комунистичко движење во Егејскиот дел на Македонија. Бил учесник на Албанскиот фронт во Грчко-италијанската војна. Во мај 1943 година станал член на раководството на младинската комунистичка организација во родно село Месимер. Во 1945 година бил избран во Окружниот одбор на Народноослободителниот фронт за Воденско и секретар на Револуционскиот комитет во реонот на Месимер, Кронцелово, Теово и Острово. Бил убиен од грчката полиција на 23 март 1946 година во селото Јаворјани, Воденско.

1928, ноември, 23,

Во село Цакони, Мегленско е роден **Атанас Марков**, истакнат припадник на македонското националноослободително движење во Егејскиот дел на Македонија. Од февруари 1947 година станал припадник на Дваесети четвртата бригада на Демократската армија на Грција која дејствуvala на планината Кајмакчалан. Во февруари 1948 година учествувал во битката на Демократската армија на Грција за Негуш. Бил заробен на 12 март 1948 година и осуден на смрт. Стрелан бил на 22 јуни 1948 година.

1928,

Во селото Мокрени, Костурско е родена **Катина /Тина/ Андреева-Цвета**, истакната припадничка на македонското националноослободително и комунистичко движење во Егејскиот дел на Македонија. Во почетокот

ЕГЕЈСКИ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА ЈУБИЛЕЕН КАЛЕНДАР 2008

на 1947 година стапила во единиците на Демократската армија на Грција. Во 1949 година била делегат на Првата конференција на Сегрчкиот сојуз на демократските жени и во таа пригода нејзината храброст посебно била истакната од претседателката на организацијата Рула Кукулу. Истата година учествувала на Вториот конгрес на Народноослободителниот фронт. Загинала на 13 мај 1949 година во крвавата битка за заземање на врвот Калкутурје на Неретската планина, меѓу селата Нерет и Трсје. Во нејзина чест, како одраз за невидениот хероизам искажан во повеќе од дваесет битки во кои учествувала, партизанскиот весник на Осумнаесеттата бригада на Демократската армија на Грција бил именуван како „Цвета”.

1928,

Во Златица, Бугарија, починал **Сребро Јанакиев**, македонски поет. Роден бил во 1892 година во Хрупиште, Егејски дел на Македонија. Неговата книга со кратки лирски записи „Тажни страници” и со поднаслов во кој се подвлекува дека тоа е книга од „народните борби во Костурско”, излегла од печат во Софија во 1927 година.

1938,

Во Соединетите Американски Држави излегла од печат книгата „**Ова е мојата земја**” од **Стојан Христов**. Тој бил роден во село Кономлади, Костурско во 1897 година. Бил активен учесник во националноослободителното движење на Македонците во Соединетите Американски Држави, односно член на Македонскиот

ЕГЕЈСКИ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА ЈУБИЛЕЕН КАЛЕНДАР 2008

народен сојуз. Се занимавал со новинарство и бил дописник на неколку американски весници од Балканот. Од 1964 година бил сенатор на американската држава Вермонт. Пред својата смрт ја формирал Фондацијата „Маргарет и Стојан Христов“ за стипендирање на надарени сиромашни македонски студенти.

1948, јануари, 03-08,

Грчкиот парламент ги изгласал **законите „ПЗ 512“ и „ПЗ 516“** со кој се контролирале политичките убедувања и се вршела контрола на политичката подобност на граѓаните.

1948, јануари, 13,

Во селото В'мбел, Костурско се одржал **Првиот конгрес на Народноослободителниот фронт** на Македонците од Егејскиот дел на Македонија. Во тоа време во Народноослободителниот фронт членувале околу шест илјади членови. Како главна цел конгресот ја поставил борба за независност и демократија во Грција и борбата за слободен национален и културен развој во таквата држава на македонскиот народ. Како главна непосредна задача се истакнувала потребата од масовно вклучување на Македонците во Демократската армија на Грција. Во раководството биле избрани Михајло Керамитчиев за претседател, Паскал Митревски за секретар, и членови Вера Николова, Павле Раковски, Вангел Ничев, Стерјана Вангелова, Ставрос

ЕГЕЈСКИ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА ЈУБИЛЕЕН КАЛЕНДАР 2008

Кочопулос, Ташос Гушопулос и Михали Малио.

1948, јануари, 20,

Грчката влада го донела **Декретот „М/48 за конфискација на имотите на учесниците во бандитската војна“**, односно имотот на припадниците на Демократската армија на Грција.

1948, јануари, 27,

Единици на Демократската армија на Грција, после жестоки борби, го освоиле гратчето **Велвендо, Кожанско**.

1948, февруари, 01,

Во село Самар, Воденско опколени од грчките владини полициски сили, после една нерамноправна, но херојска борба, загинале **Ташко Бобев**, борец и курир на партизанска единица и активистите на Народноослободителниот фронт **Вангел Гоглев–Безандако, Tome Dasкалинов–Влаот и Туши Драгоманчев**.

1948, февруари, 02,

Во борба со грчките владини војски храбро загинал **Алеко Зелеников**, истакнат припадник на македонското националноослободително и комунистичко движење во Егејскиот дел на Македонија. Роден бил во Гуменце во 1920 година. Бил учесник во антифашистичката борба на македонскиот народ од Егејскиот дел, најпрво како борец, а потоа и како потпоручник на Триесеттата бригада на Грчката народноослободителна војска (ЕЛАС). Во 1946 година бил припадник на вооружена единица на Народноослободителниот фронт, а потоа припадник на Демократската армија на Грција.

ЕГЕЈСКИ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА ЈУБИЛЕЕН КАЛЕНДАР 2008

1948, февруари, 21,

Привремената демократска влада на Грција донела **решение за евакуација на децата** од територијата под нејзина контрола. Евакуирањето било образожено со потребата за спасување на децата од опасностите на големите военни операции што се очекувале меѓу владините сили и Демократската армија на Грција во 1948 година. Балканскиот конгрес на младината одржан во Белград на 3 март 1948 година, на предлог на грчкиот делегат, донел решение сите источноевропски земји да прифатат и им укажат

помош на децата кои ќе ја напуштат Грција. Наредниот ден ова било објавено преку радиостаницата „Слободна Грција“. Во текот на 1948 година биле евакуирани во Југославија и источноевропските земји околу 25

000 деца. Околу една третина (7-8 000) беа Македончиња. За децата имало организирано настава на грчки и на македонски јазик, се изучувале и национална историја, географија и литература. На децата им било овозможено да го продолжат школувањето во средните и високите школи и факултети. Децата бегалци од грчко потекло, согласно уредбата за слободна репатријација на политичките бегалци што се „Грци по род“ (од

ЕГЕЈСКИ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА ЈУБИЛЕЕН КАЛЕНДАР 2008

1982), се вратиле во Грција. Таквата можност им била одземена на децата од македонско потекло, кои во најголем број се населени во Република Македонија и во прекуокеанските земји.

1948, март, 01,

Почнало да излегува списанието „**Нова Македонка**“ како орган на македонскиот антифашистички женски фронт, кој бил во рамки на македонскиот Народно-ослободителен фронт. Списанието излегувало еднаш месечно, двојазично, на македонски и на грчки јазик, до петтиот број на шапилограф, а потоа во печатницата на Народноослободителниот фронт. Уредник била Уранија Алилимова Раковска. Списанието престанало да излегува по поразот на Демократската армија на Грција, во август 1949 година.

1948, март, 08,

Во месноста „Св. Илија“ помеѓу селата Гарче и Папрацко во Костурско, во борба загинал **Пандо Шиперков**, истакнат припадник на македонското националноослободително и комунистичко движење од Егејскиот дел на Македонија. Бил роден во селото Смрдеш, Костурско. Во антифашистичката борба, во есента 1943 година, бил борец во македонскиот партизански одред „Лазо Трповски“. Потоа, бил политички комесар на чета во Леринско-Костурскиот баталјон формиран на 2 август 1944 година во селото Поздвишта. Подоцна, станал и политички комесар на Вториот баталјон на Леринско-костурската бригада, а во мај 1945 година бил

ЕГЕЈСКИ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА ЈУБИЛЕЕН КАЛЕНДАР 2008

назначен за политички комесар на пограничната единица на Корпусот на народна одбрана на Југославија во Гевгелија. Во ноември 1946 година поставен бил за командант на штабот на Демократската армија на Грција на планината Вичо.

1948, март, 16,

Во месноста „Кунџушија”, на планината Писерија, загинал **Ѓорѓи Калков**, истакнат припадник на македонското националноослободително и комунистичко движење. Роден бил во село Вишени, Костурско во 1916 година. Од јули 1946 година бил командир на вооружена група на Народноослободителниот фронт на подрачјето на планината Вичо. Во пролетта 1947 година станал борец во единица на Демократската армија на Грција што дејствуваала во реонот на градот Бер. На првиот конгрес на Народноослободителниот фронт бил избран во неговиот Главен одбор. Загинал во борба со непријателот, а посмртно Главниот штаб на Демократската армија на Грција му додели чин мајор.

1948, март, 26,

Загинал **Алеко Шишковски–Хари**, истакнат раководител на македонското националноослободително и комунистичко движење од Егејскиот дел на Македонија. Роден бил во селото Жупаништа, Костурско во 1925 година. Во 1943 година бил борец во партизанскиот одред „Лазо Трповски“. Бил во борбениот состав на Првата бригада

ЕГЕЈСКИ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА ЈУБИЛЕЕН КАЛЕНДАР 2008

од Егејскиот дел на Македонија формирана во Битола во ноември 1944 година. Бил член на Окружниот одбор на Народноослободителниот фронт за Костурско. Во почетокот на 1948 година бил назначен за командир на Народната Милиција во реонот на селото Ланга, Костурско. Загинал во борба како борец на Демократската армија на Грција.

1948, март, 26,

Во селото Сетина, Леринско загинал **Ристо Дончев**, припадник на македонското националноослободително и комунистичко движење во Егејскиот дел на Македонија. Роден бил во 1921 година во селото Јаворјани, Воденско, а од 1924 година живеел во Воден. Во летото 1944 година бил командир на вод во Воденскиот македонски баталјон. Бил припадник и офицер во Првата бригада од Егејскиот дел на Македонија формирана во Битола во ноември 1944 година и учествувал во чистењето на балистичките банди од западните реони на Вардарскиот дел на Македонија. Од мај 1945 година бил ангажиран како офицер на Југословенската народна армија во пограничните служби. Од 1947 година бил секретар на Градскиот одбор на Народноослободителниот фронт за Воден, а потоа командир на партизански одред во состав на Демократската армија на Грција на секторот на селата Баница-Сетина.

1948, март, 31,

На планината Грамос кај месноста „Клепчеvo”, загинал **Михали Апостолов-Гранити**, истакнат припадник на македонското националноослободително и комунистичко движење од Егејскиот дел на Маке-

ЕГЕЈСКИ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА ЈУБИЛЕЕН КАЛЕНДАР 2008

денија. Роден бил во селото Крчишта, Костурско на 25 ноември 1923 година. Учесник во антифашистичката борба и припадник на Грчката народноослободителна војска (ЕЛАС) бил од почетокот на 1943 година. Во македонскиот партизански одред „Лазо Трповски“ бил од неговото формирање во есента 1943 година. Во средината на мај 1944 година, поради судирот со раководството на Комунистичката партија на Грција, со група македонски борци преминал во Вардарскиот дел на Македонија. Истиот месец станал заменик политички комесар на чета во македонскиот Костурски баталјон на Караорман. Подоцна бил командир на вод во Костурско-леринскиот баталјон „Гоче“. Во ноември 1946 година станал член на партизанскиот штаб на Демократската армија на Грција за планината Вичо. Загинал како комесар на баталјон на Демократската армија на Грција.

1948, април, 20,

Во борбите на патот меѓу Костур и Рупишта кај месноста „Костураж“ загинал **Јани Лукров**, истакнат припадник на македонското националноослободително и комунистичко движење од Егејскиот дел на Македонија. Роден бил во 1922 година во селото В’мбел, Леринско. Бил учесник во антифашистичката војна на македонскиот народ од Егејскиот дел на Македонија и борец на Грчката народноослободителна војска (ЕЛАС). Од јули 1944 година бил борец во Леринско-Костурскиот баталјон „Гоче“, а потоа и заменик ком-

ЕГЕЈСКИ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА ЈУБИЛЕЕН КАЛЕНДАР 2008

андир на чета во Првата бригада од Егејскиот дел на Македонија формирана во Битола во ноември 1944 година. Со неа учествувал во борбите против балистите во Западна Македонија. Во мај 1945 година бил борец во Четвртата бригада на Корпусот на народна одбрана на Југославија стационирана во Битола. Кон средината на 1946 година по сопствено барање се вратил во Егејскиот дел како борец на Народноослободителниот фронт. Од крајот на 1946 година бил во редовите на Демократската армија на Грција. Таму се здобил со чин капетан и бил командир на чета. После неговата смрт, владините војски го однеле неговото тело во Костур и го влечеле по улиците со цел да го заплашат населението.

1948, април, 29,

Со присуство на 400 делегати и гости се одржал **Првиот конгрес на Антифашистичкиот фронт на жените (АФЖ)** од Егејскиот дел на Македонија. Оваа македонска женска организација имала за цел да се бори за опстанок и рамноправност на Македонките и, воопшто, на Македонците во Грција. На Првиот конгрес бил констатиран фактот дека во редовите на Демократската армија на Грција 30% се жени, што секако било заслуга и на работата на АФЖ. Централен орган на АФЖ бил списанието „Нова Македонка“ што излегувало еднаш месечно. Организацијата АФЖ била расформирана со одлука на Комунистичката партија на Грција од 9 октомври 1949 година.

ЕГЕЈСКИ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА ЈУБИЛЕЕН КАЛЕНДАР 2008

1948, април,

Во средината на април 1948 година во битка со владините војски на планината Скра, загинал **Сотир Љутиков**, истакнат припадник на македонското националноослободително и комунистичко движење од Егејскиот дел на Македонија. Роден бил во 1916

година во селото Загоричани, Костурско. Бил учесник во Грчко-италијанската војна, а подоцна во Првата бригада од Егејскиот дел на Македонија формирана во Битола во ноември 1944 година, со која учествувал во борбите против балистите во Западна Македонија. Учествувал дури и во борбите на Сремскиот фронт во состав на XV корпус на Југословенската народна армија. Потоа работи во Командатурата на Белград и во воениот отсек во Битола. Во Демократската армија на Греција бил ангажиран за формирање на коњичка воена единица, со која учествувал во низа битки. Во февруари 1948 година бил назначен за командир на вод на Коњаничкиот баталјон, а посмртно му бил доделен чин капетан.

1948, мај, 9-12,

Комитетот за помош на детето (ЕВОП), формиран од Комунистичката партија на Греција, во Будимпешта ја одржал својата прва седница на која се расправало за мерките што требало да се преземат за организирање на префлтувањето, сместувањето и организацијата на животот на децата кои од Греција се префлувале во источноевропските земји.

ЕГЕЈСКИ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА ЈУБИЛЕЕН КАЛЕНДАР 2008

1948, јуни, 14,

Започнала **битката на планината Грамос**. Траела до 20 август 1946 година. Учествувале 11 000 борци на Демократската армија на Грција и 60 000 војници на грчката влада, поддржани од 136 топови и 50 борбени авиони. На крајот, со големи загуби силите на Демократската армија на Грција биле приморани да се повлечат од планината Грамос на планината Вичо.

1948, јули, 28-29,

Се одржал **Четвртиот пленум на Централниот комитет на Комунистичката партија на Грција**. Во решението на Пленумот помеѓу останатото се вели: „Пленумот го подвлекува вонредниот прилог што словеномакедонскиот народ го дава во општото дело на слободата. Учество на словеномакедонскиот народ е сеопшто и тотално. Со оваа своја борба словеномакедонскиот народ цврсто гради своја слобода, свој рамноправен живот, со крвта на своите синови и ќерки ја закрепнува и обезбедува својата народнодемократска иднина.“ Пленумот ја прифатил резолуцијата на Информбирото за Југославија.

1948, јули,

На Грамос, кај месноста „Копанче“, загинала **Тодора Анастасова (Паскалова)-Скорна**. Родена била во 1922 година во селото Нестрам, Костурско. Била припадник на грчката комунистичка младинска организација (ОКНЕ) од 1938 година. На 22 март 1942 година била

ЕГЕЈСКИ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА ЈУБИЛЕЕН КАЛЕНДАР 2008

уапсена и физички малтретирана од италијанските окупаторски војски, а потоа затворена во атинскиот затвор „Авероф”, но поради недостаток на докази набрзо ослободена. Во март 1943 година стапила во редовите на Грчката народноослободителна војска (ЕЛАС). Од есента 1943 година била секретар на Нестрамскиот реонски комитет на Комунистичката партија на Грција. Во септември 1946 година влегла во Демократската армија на Грција и била активен борец, а од август 1947 година ја посетувала школата за офицери. Загинала во борба со непријателот како борец и офицер на Демократската армија на Грција.

1948, август, 02,

На местото каде се одиграла битката на „Локвата и Винјари” (на планината Мали Мади) на 31 мај 1903 година, во организација на Народноослободителниот фронт била **свечено одбележана четириесетгодишнина та од Илинденското востание**. Прославата ја отворил со својот говор секретарот на Народноослободителниот фронт за Д’мбени, а говореле претставници од војската, младината и Антифашистичкиот фронт на жените. Потоа следела богата културно-уметничка програма.

1948, август, 08,

Во селото Буково, Преспа, Леринско, се одржал **Првиот пленум на Централниот одбор (совет) на Народноослободителниот фронт**. Присуствуvalе 32 членови на Централниот совет на Народноослободителниот фронт и петмина кандидати за членови на окружните

ЕГЕЈСКИ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА ЈУБИЛЕЕН КАЛЕНДАР 2008

одбори на Народноослободителниот фронт, како и претставниците на Комунистичката партија на Грција, Јанис Јоанидис и Милтијадис Профирогенис. На Пленумот биле избрани Ставро Кочов за претседател на Народноослободителниот фронт и Вангел Којчев за секретар на Народноослободителниот фронт. Под влијание на резолуцијата на Информбирото за Југославија и притисок на грчкото партиско раководство, поголем број дотогашни истакнати раководители на Народноослободителниот фронт биле отстранети од раководството.

1948, август, 08,

Починал **Васил Христовски**, истакнат припадник на македонското националноослободително и комунистичко движење во Егејскиот дел на Македонија, учесник во антифашистичката борба и Граѓанската војна во Грција. Роден бил во селото Добролишта, Костурско во 1913 година. Член на Комунистичката партија на Грција бил од 1934 година. Учесник во Грчко-италијанската војна од октомври 1940 година. Во Грчката народноослободителна војска (ЕЛАС) бил од 1 јуни 1943 година и се стекнал со чин потпоручник. Во 1946 година станал командир на првиот партизански одред на Народноослободителниот фронт во Костурско. Во Демократската армија на Грција бил командир на чета во 588-от баталјон. Во борбите на Грамос во 1948 година бил тешко ранет и нешто подоцна починал од здобиените рани.

ЕГЕЈСКИ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА ЈУБИЛЕЕН КАЛЕНДАР 2008

1948, август, 19,

Во Лерин е убиен **Лазо Ангеловски**, истакнат припадник на македонското националноослободително и комунистичко движење од Егејскиот дел на Македонија. Роден бил во селото Граждено, Преспа, Леринско на 10 август 1925 година. Тој е еден од основоположниците на македонската просвета во Егејскиот дел на Македонија во периодот на Граѓанската војна во Грција. Лазо Ангеловски завршил основно

училиште и гимназија на грчки јазик. Во 1944 година преминал во Битола, каде што завршил курсеви по македонски јазик и бил назначен за учител во селото Брајчино, Преспанско. Подоцна, станал член на Одборот за народ-на просвета при Министерството за просвета на НР Македонија. Во 1947 година се вратил во Егејскиот дел на Македонија и, како член на

Главниот одбор на Народноослободителниот фронт, во селото Герман, Леринско, бил еден од организаторите на курсот за македонски народни учители „Гоце Делчев“. Како управник на вториот курс за македонски учители во селото Желево, Лазо Ангеловски бил меѓу најзаслужните за отворањето на 87-те македонски училишта во периодот на Граѓанската војна во Грција. Во почетокот на август бил заробен во близина на селото Буф. После повеќедневно мачење, на 19 август 1948 година врзан за воен цип бил влечен по улиците на Лерин сè додека не починал.

ЕГЕЈСКИ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА ЈУБИЛЕЕН КАЛЕНДАР 2008

1948, септември, 05,

Весникот „Непокорен“ кој бил печатен од страна на Главниот одбор на Народноослободителниот фронт и излегувал од мај 1947 година, започнал двапати неделно да издава и „**Билтен**“ со информативна содржина, пред сè, за воените операции на единиците на Демократската армија на Грција. Главен уредник на весникот „Непокорен“ и „Билтенот“ бил истакнатиот македонски раководител Павле Раковски.

1948, септември, 09-10,

Се одиграла **битката на планината Мали Мади** помеѓу единиците на Демократската армија на Грција и владините војски. Силите на Демократската армија на Грција со огромната пожртвуваност што ја покажале во текот на борбите, не само што ги задржале своите позиции, туку и целосно ги разбиле владините сили и притоа им нанеле големи загуби.

1948, септември, 13,

Во борба со владините воени сили на врвот „Буковик“, Костурско, загинал **Трифун С. Робев** од село Ajtos, Леринско. Тој бил истакнат активист на Народноослободителниот фронт и како таков бил заробен во 1946 година, подложен на долготрајни зверски измачувања во затворите во Сорович, Лерин и Солун, а на крајот интерниран на островот Лемнос на шест месеци. После издржување на казната се вратил во родното село и веднаш се вклучил во Демократската армија на Грција.

ЕГЕЈСКИ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА ЈУБИЛЕЕН КАЛЕНДАР 2008

1948, октомври, 18,

Се водела жестока битка меѓу владините сили и силите на Демократската армија на Грција за градот **Калјари**. Градот не бил освоен од единиците на Демократската армија на Грција и покрај пожртвуваноста на нејзините борци.

1948, ноември, 27,

Генералното собрание на ОН на заседание во Париз донесе **Резолуција 193 (III) С за децата кои биле проморани да ја напуштат Грција**. Во Резолуцијата се препорачувало враќање на децата кај нивните родители.

1948, декември, 06,

Во близина на селото Зеленич, Леринско, кај месноста „Ильовска воденица“ во непријателска заседа бил убиен **Григор Хациевски-Гиго**, истакнат позадински работник на Народноослободителниот фронт во Соровичка околија. Неговото тело било масакрирано, однесено во Сорович и покажувано на народот за заплашување.

1948, декември, 21,

Единици на Десеттата дивизија на Демократската армија на Грција го нападнале градот **Воден**, но и покрај пожртвуваноста и храброста што ја покажале, не успеале да го освојат.

1948, декември, 28,

Единици на Десеттата дивизија на Демократската армија на Грција го нападнале гратчето **Соботско**.

ЕГЕЈСКИ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА ЈУБИЛЕЕН КАЛЕНДАР 2008

Градот не бил освоен, а единиците на Демократската армија на Грција претрпеле големи загуби. Во нападот, помеѓу останатите, загинале секретарот на Народноослободителниот фронт за село Лагунци, Мегленско и борец на Демократската армија на Грција – Христо Варела, и истакнатиот активист на Народноослободителниот фронт и борец на Демократската армија на Грција од село Бахово, Воденско – Петре Калојанов

1948,

Стрелан бил **Петре Тануров-Доне**, истакнат припадник на македонското националноослободително и комунистичко движење во Егејскиот дел на Македонија. Роден бил во 1915 година во село Бахово, Мегленско. Бил предвоен член на Комунистичката партија на Грција. Во летото 1944 година бил борец на Воденскиот македонски баталјон и тоа како командир на чета. Во ноември 1944 година тој со група Македонци се префрлил во Вардарскиот дел и се вклучува во Првата бригада на Македонците од Егејскиот дел на Македонија. Од мај 1945 година се вратил во родниот крај како активист и борец на Народноослободителниот фронт. Од ноември 1946 година тој бил командир на чета на Демократската армија на Грција која дејствуvala на планината Каракамен, потоа и на планините Пиерија и Олимп. Во јули 1948 година со својата чета

ЕГЕЈСКИ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА ЈУБИЛЕЕН КАЛЕНДАР 2008

добил наредба да ја брани височината „Свети Илија“ на планината Грамос. Откако после силен притисок на непријателот неговата чета загубила повеќе од половина од боречкиот состав, Петре Тануров без дозвола на повисокиот Штаб, издал наредба и неговата чета ги напуштила позициите. Тоа било доволно Главниот штаб на Демократската армија на Грција да го осуди на смрт и тој набрзо да биде стрелан.

1978, февруари, 10,

Во Скопје починал **Паскал Митревски**, истакнат припадник на македонското националноослободително и комунистичко движење во Егејскиот дел на Македонија, учесник во антифашистичката борба во Егејскиот дел од Македонија и во Граѓанската војна во Грција. Роден бил во селото Чука, Костурско во 1912 година. На 16 јуни 1943 година стапил во редовите на Грчката народноослободителна војска (ЕЛАС). Ја корднирил и ја раководел активноста на македонските партизански групи против бугарофилското комитско движење во Костурско. Од октомври 1943 до април 1944 година бил секретар на Окружниот комитет на Славјаномакедонскиот народноослободителен фронт во Костурско. На 3 декември 1944 година бил избран за секретар на Политичката комисија на Македонците под Грција. Од 23 април 1945 до ноември 1946 година бил на чело на Народноослободителниот фронт на Македонците во Егејскиот дел на Македонија. Од ноември 1946 година

ЕГЕЈСКИ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА ЈУБИЛЕЕН КАЛЕНДАР 2008

станал член на Обласниот комитет на Комунистичката партија на Грција за Македонија. Бил подолго време и претседател и секретар на Народноослободителниот фронт на Македонците во Егејскиот дел на Македонија. Од 3 април 1949 година бил министер на Привремената демократска влада на Грција, како претставник на Народноослободителниот фронт.

1988, февруари, 22,

Во Скопје, починал **Петре Богданов-Кочко**, истакнат припадник на македонското националноослободително и комунистичко движење, оперски пејач, композитор и организатор на музичкиот живот во македонската држава. Роден бил во Скопје во 1913 година. Бил активен учесник во антифашистичката борба за време на окупацијата од 1941 година. Во Агитпропот на ГШ на НОВ и ПОМ ја вршел функцијата Референт за школство со задача на слободната територија во Западна Македонија во периодот септември-декември 1943 година да ги организира првите училишта на македонски јазик. Во 1944 година работи околу прашањето на Македонците од Егејскиот дел. Во својство на претставник на Главниот штаб на македонската војска определен период е присутен во Егејскиот дел на Македонија каде ги координира активностите на македонското националноослободително движење од Егејскиот дел на Македонија со грчкото народноослободително движење. Исклучително бескомпромисно се запстапувал за почитување на македонските национални права од страна на

ЕГЕЈСКИ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА ЈУБИЛЕЕН КАЛЕНДАР 2008

грчкото ослободително движење. Бил делегат на Првото заседание на АСНОМ. По војната, е еден од најзаслужните за создавањето на Македонската опера.

1988, јуни, 30 - јули, 03,

Била одржана **Првата светска средба на децата-бегалци од Егејскиот дел на Македонија**. Во богатата културно-уметничка програма, помеѓу останатото, имало изложба на документи за егзодусот, изложба на публикации и книги, изложба на ликовни дела, литературна вечер, а во паркот „Жена борец“ во центарот на Скопје, свечено било откриено „спомен обележје на мајката страдалник“, со кое се симболизира егзодусот на прогонетите деца од Егејскиот дел на Македонија.

1988, септември, 05,

Во Скопје починал **Петар Ширилов**, истакнат македонски писател и новинар. Роден бил во селото Горничево, Леринско на 18 мај 1934 година. Бил новинар во културната рубрика на Радио Скопје, уредник на весникот „Трудбеник“ и уредник на месечното списание за литература, уметност и општествени прашања „Современост“. Автор е на повеќе романи, меѓу кои: „Плачат оние планини за мене“, „Светогорци“, „Црноборје“, „Света шума“. Пишуval и раскази, есеи и огледи. Во 1972 година бил носител на наградата „13 ноември“.

1998, февруари, 11,

Македонска пошта издаде пригодна марка со која се одбележи **50-годишнината од егзодусот на децата од Егејскиот дел на Македонија**. Мотив е репродукција

ЕГЕЈСКИ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА ЈУБИЛЕЕН КАЛЕНДАР 2008

на сликата „Збег“ од Коле Манев.

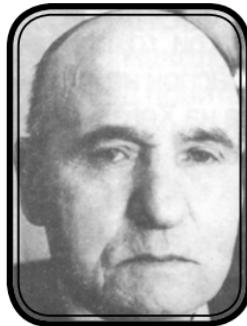
1998, јули, 15-19,

Во првата хала на Скопскиот саем, била одржана **Втората светска средба на децата-бегалци од Егејскиот дел на Македонија**. Во рамките на богатата културно-уметничка програма, помеѓу останатото, бил произведен ораториумот „Ние сме деца на Македонија“, бил промовиран документарниот филм „Инконтину“, била отворена изложба на фотографии и меѓународна ликовна изложба, а бил одржан и научен симпозиум на тема „Бегалци“.

1998,

Во Скопје починал **Атанас Близнаков**, македонски национален деец и публицист. Роден бил во селото Д’мбени, Костурско во 1901 година. За време на долготрајниот престој во Соединетите американски држави бил активен член на Македонско-американскиот народен сојуз и еден од основачите на Друштвото „Александар Македонски“, кое, пак, го инициирало формирањето на Македонската православна општина во Гери. Во Македонија се вратил во 1976 година и во Скопје ги објави книгите „Д’мбени“ и „Спомени за националната, политичката и културната дејност на Македонците во САД и

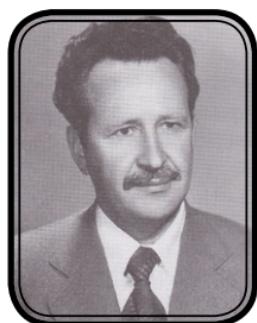

ЕГЕЈСКИ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА ЈУБИЛЕЕН КАЛЕНДАР 2008

во Канада". Тој во 1977 година бил основач на фондот „Атанас Близнаков”, при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј” во Скопје кој бил наменет за стипендирање на талентирани студенти.

1998,

Во Скопје, починал **Тодор Христов Симовски**, учесник во антифашистичката борба на македонскиот народ

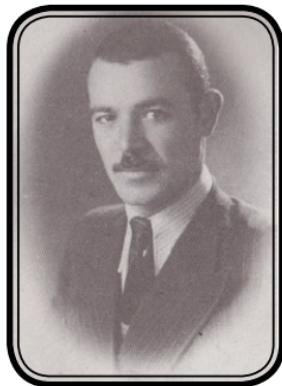
и во Граѓанска војна во Грција, раководител на Народноослободителниот фронт, новинар, еден од најистакнатите македонски по-воени историографи. Бил роден во селото Извор, Гумнџиско, во 1924 година. Во 1978 година од печат излегло неговото капитално дело „Населените места во Егејска Македонија”. Во ова, исклучително

значајно дело од македонски национален аспект, се прикажани настојувањата за промена на етничкиот македонски лик на дел од територијата на Македонија, а сето тоа е проследено со јасен преглед за старите и новите имиња на населените места, со библиографија и карти. Ова дело, подоцна, дополнето и проширено, излегло под наслов „Атлас на населените места во Егејска Македонија”. Како новинар, работел во Радио Скопје и бил уредник на весникот „Глас на Егејците”.

1998,

Во Софија, Бугарија, починал **Михаил Сматракалев**, поет, раскажувач, новинар, публицист, истакнат припадник на македонското националноослободител-

но и комунистичко движење. Роден бил во Сер, Егејскиот дел на Македонија на 15 декември 1910 година. Гимназија учел во Софија, каде што завршил и Правен факултет. Еден е од најбележитите и најбескомпромисните активисти на македонската емиграција во Бугарија меѓу двете светски војни и потоа. Бил член и раководител на ВМРО (Обединета). Во 1935 година ја издал стихозбирката „Бура над родината“. Бил уредник на весниците: „Македонска студентска трибуна“, „Македонски студентски лист“, „Македонско знаме“, „Македонски вести“ и др. Во 1938, со Никола Вапцаров и Антон Попов, го формирале и биле раководно јадро на Македонскиот литературен кружок во Софија (1938-1941). Објавувал и под псевдонимот Ангел Жаров. Како новинар и публицист го афирмировал и го штител идентитетот на македонската нација.

CIP – Каталогизација во публикација
Матична и универзитетска библиотека
“Св. Климент Охридски”, Битола

94(495.6)"1558/1998

ЛИТОВСКИ, Александар
Јубилеен календар за Егејскиот дел на
Македонија во 2008 година / Александар
Литовски. – Битола :
Организација на Македонците-потомци
од Егејскиот дел на Македонија, 2008.
– 40 стр. ; 16 см
а) Егејска Македонија - Историја 1558-
1998
ISBN
COBISS.MK-ID 18201409